

Черновол Ярослав Сергійович,
курсант факультету економіко-
правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Бідняк Ганна Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри
криміналістики, судової медицини та
психіатрії Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

ТАКТИЧНІ ОПЕРАЦІЇ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Проведення досудового розслідування злочинів у сфері службової діяльності є складним і трудомістким процесом, який обумовлюється насамперед механізмом учинення названої категорії кримінальних правопорушень. Зокрема, для останнього характерним є використання злочинцем службових повноважень, авторитетності займаної посади, наявних корумпованих зв'язків; технологізація злочинної діяльності; вжиття заходів, спрямованих на протидію розслідуванню, тощо. Відповідно в більшості випадків розслідувати злочини у сфері службової діяльності неможливо без проведення комплексу слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових та організаційних заходів. Такі комплекси прийнято іменувати тактичними операціями.

Тактичні операції під час розслідування будь-якого злочину застосовуються як засоби вирішення проміжних тактичних завдань, обумовлених конкретною слідчою ситуацією, у випадку неможливості цього зробити шляхом проведення одиничних слідчих (розшукових) дій або інших заходів. При цьому зміст тактичної операції для кожного конкретного випадку з розслідування злочину буде індивідуальним, оскільки комплекс заходів буде варіюватися. Криміналістична наука формує типові тактичні операції для окремих видів, груп злочинів. Однак моделі таких операцій є орієнтовними для слідчого (детектива), оперативного працівника, прокурора. Тобто типові тактичні операції є своєрідними варіантами поведінки слідчого під час розслідування конкретного злочину, які можуть видозмінюватися з урахуванням наявної вихідної інформації. Водночас запропоновані типові тактичні операції не є нормативною лінією поведінки особи, котра провадить досудове розслідування.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Під час розслідування злочинів у сфері службової діяльності слідчий повинен усвідомлювати, що вказані злочини часто вчиняються у співучасті й сукупно. Більше того, злочинці нерідко вживають заходів, націлених на протидію виявленню й розслідуванню вказаної категорії злочинів.

Для розслідування злочинів у сфері службової діяльності характерними типовими тактичними операціями є “Виявлення епізодів”, “Встановлення очевидців”, “Пошук і збереження документів”, “Встановлення співучасників”, “Подолання протидії”, “Пошук майна”, “Розшук злочинця”, “Затримання злочинця” та інші.

Натомість можна зустріти формування типових тактичних операцій для окремих видів злочинів у сфері службової діяльності – привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; шахрайства; зловживання владою або службовим становищем; отримання неправомірної вигоди; незаконного збагачення тощо. Разом із тим, питання про типові тактичні операції під час розслідування вказаних злочинів висвітлювалися згідно з положеннями нині недіючого кримінально-процесуального законодавства.

Тому, вважаємо за необхідне сформувані типові тактичні операції для групової методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності з урахуванням, по-перше, положень чинного кримінального процесуального законодавства, по-друге, особливостей сфери службової діяльності, типових способів їх учинення, в тому числі технологій злочинної діяльності, особливостей особи злочинця, слідової картини, а також, по-третє, типових слідчих ситуацій, у яких провадиться досудове розслідування згаданої категорії злочинів, і тактичних завдань, що підлягають вирішенню за таких умов. Причому варто вказати на їх цілісний вплив на формування тактичних операцій. Це означає, що згадані фактори повинні враховуватися одночасно й паралельно, а не відокремлено один від одного.

Список використаних джерел:

1. Шевчук В. М. Значення тактичних завдань для формування тактичних операцій / В. М. Шевчук // Юридична наука. – 2014. – № 3. – С. 7-16.
2. Шепітько В. Ю. Організаційно-тактичні засоби: поняття та значення / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Х. : Право, 2009. – Вип. 18. – С. 185-192.
3. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз) : [монографія] / В. Ю. Шепітько. – Х. : Харків юридичний, 2007. – 432 с.